

SCENARIUSZ: Dawne warszawskie zabawy podwórkowe

Opis: Gra w zośkę, krowę, kapsle czy cymbergaja - to tylko niektóre przykłady zabaw, które jeszcze niedawno można było zobaczyć na warszawskich ulicach i podwórkach. W czasie zajęć dzieci i młodzież poznają gry, w które bawili się ich rodzice lub dziadkowie. Zagrają też w samodzielnie przygotowaną grę, wykorzystującą łatwo dostępne materiały i przybory.

Cel: Celem zajęć jest przekazanie uczestnikom wiedzy o dawnych warszawskich grach i zabawach podwórkowych.

Czas: 90 minut

Odbiorca: przedszkole

Organizator: Stowarzyszenie Pracownia Etnograficzna, ul. Warecka 4/6, 00-040 Warszawa, etnograficzna.pl, wszystkie materiały powstałe w ramach projektu dostępne są [tu](#).

Scenariusz powstał w ramach projektu *Edukuj z antropologią!* realizowanego przez Stowarzyszenie Pracownia Etnograficzna. Projekt współfinansuje m.st Warszawa.

Projekt współfinansuje m.st. Warszawa

Zagadnienie	Czas	Przebieg	Forma pracy	Materiały	Uwagi
Wstęp do warsztatu, rozgrzewka	5 minut	Osoba prowadząca zaprasza dzieci do wspólnego siedzenia w kole. Pytania otwierające, które zadaje osoba prowadząca: <i>Czy bawiliście się dziś/ostatnio razem w jakąś zabawę lub grę? W co? A może lubicie bawić się sami? Jeśli tak, to w co?</i>	Rozmowa, pytania i odpowiedzi	Zabawka (bohater / narrator zajęć)	W czasie zajęć można wykorzystać zabawkę, która będzie bohaterem / przewodnikiem dzieci w czasie ich trwania. Może być to, np. "stary" pluszowy miś lub inna zabawka, którą dysponuje osoba prowadząca. Na początku zajęć, wraz z dziećmi, nadajemy mu imię, mówiąc, że będzie nam towarzyszyć przez cały czas trwania zajęć.
Koncept zabawy	10 minut	Osoba prowadząca zadaje dzieciom pytania, związane z pojęciem zabawy (nie muszą być wszystkie, zależy od tempa rozmowy): <i>Czemu służą nam zabawy? Czemu się bawimy? Jakie emocje wywołują w nas zabawy? Co lubimy w zabawach? Czym dla Was jest zabawa? Jakie znacie zabawy w grupie? A jakie w</i>	Burza mózgów	Flipchart, Flamastry do spisywania pomysłów Bohater zajęć	Uwaga do osoby prowadzącej: w czasie rozmowy o zabawach można wspomnieć o trzepaku, który kiedyś (a może i dziś?) był bardzo ważnym elementem podwórka i podwórkowych zabaw.

		<i>pojedynek? Jakich rekwizytów możemy używać do zabawy?</i> Po wstępnej rozmowie, osoba prowadząca zaprasza dzieci do "zabawy w wymienianie zabaw". Osoba prowadząca wykorzystuje bohatera zajęć (np. pluszowego misia, piłeczkę), której dzieci opowiadają, jakie znają zabawy. Osoba prowadząca podaje kategorie (np. zabawy grupowe, zabawy samodzielne, zabawy w parach) i dzieci wymyślają odpowiedzi, przekazując sobie bohatera.			Wersja trudniejsza zabawy: osoba prowadząca wymyśla jakiś motyw przewodni do wymieniania zabaw, np. łańcuszek znaczeń: zaczynamy od jakiejś zabawy, bierzemy z niej motyw i szukamy innej zabawy, która ten motyw zawiera. np. gra w berka na boisku -> na boisku można bawić się w piłkę nożną -> piłką można też rzucać przez siatkę -> przez siatkę, rzuca się też lotki itd.
Gry i zabawy w przeszłości	15 minut	Osoba prowadząca pyta dzieci, czy dawniej i dziś dzieci bawiły się tak samo, czy może inaczej. Np. Czym się dzieci bawiły/bawią? (Chodzi o wskazanie, że dawniej "coś z niczego się brało", często dzieci bawiły się tym, co było pod ręką). Warto zauważyć, że kiedyś było mniej albo wcale interaktywnych gier komputerowych.	Pogadanka, fragmenty słuchowiska (gry w słuchowisku: berek, krowa, kapsle, szczur, cymberegaj, zośka)	Nagrania w formie pociętych fragmentów słuchowiska (pocięte)	

		Osoba prowadząca puszcza fragment słuchowiska. Zadaniem dzieci jest odgadnięcie gier, o których mowa w słuchowisku. Osoba prowadząca może wybrać kilka gier, które dzieci będą zgadywać (nie musi puszczać wszystkich nagrań).			
Sprawdzenie wiedzy	10 minut	Osoba prowadząca czyta pytania z quizu. Zadaniem dzieci jest wskazanie prawidłowej odpowiedzi. Osoba prowadząca może wybrać kilka pytań, nie musi wykorzystywać wszystkich. Prawidłowe odpowiedzi są pogrubione. Pyt. 1. Jakie miejsce dawniej stanowiło "centrum zabaw" niejednego podwórka? a. sklep b. ławka c. trzepak Pyt. 2. "Krowo, krowo, jakie mleko dajesz" mówimy w czasie zabawy w: a. chowanego b. krowę c. grając na komputerze Pyt. 3. Mając skakankę,	Quiz: w 3 różnych miejscach w sali osoba prowadząca wieszka trzy kartki wielkości A4. Na każdej z nich napisana jest jedna litera - A, B lub C. Osoba prowadząca czyta pytanie i trzy odpowiedzi. Dzieci biegną do kartki z literą, która według nich odpowiada poprawnej odpowiedzi. Potem wspólnie z osobą prowadzącą sprawdzamy, która odpowiedź jest poprawna.	Pytania do quizu. 3 kartki A4 z napisanymi trzema literami A, B, C Taśma do przyklejenia kartek	Osoba prowadząca indywidualnie wybiera kilka pytań, które jej zdaniem będą najlepsze. Pytania mogą być i trudniejsze i łatwiejsze.

		możemy pobawić się w: a. szczurab. cymbergajac. "Wyścig Pokoju" Pyt. 4. "Ci mir gaj" w języku jidysz oznacza: a. "chcę się bawić"b. "dzień dobry"c. "do mnie idź" Pyt. 5. Czego potrzebujemy, aby zagrać w zośkę? a. małej materiałowej/sznurkowej piłeczkib. patykówc. trzepaka Pyt. 6. Słyszac jaki kolor, puszczaemy palce "krowy" i rozbiegamy się po podwórku? a. zielonyb. czarnyc. biały Pyt. 7. Skąd możemy zdobyć kapsle, aby zagrać w grę o tej samej nazwie? a. ze słoikówb. szklanych butelekc. puszek Pyt. 8. W grze w "szczura",			

		skakanka przypomina jego: a. uszy b. ogon c. wąsy Pyt. 9. Aby zagrać w nowoczesną wersję cymbergaja potrzebujemy: a. specjalnego stołu i krążka b. linijki c. skakanki Pyt. 10. Jedną z najstarszych i najpopularniejszych zabaw jest: a. berek b. playstation c. kalambury Pyt. 11. Głównym celem gier i zabaw jest: :) a. rywalizacja b. dobra zabawa c. zwalczanie nudy			
Część praktyczna	20-30 minut	Osoba prowadząca proponuje dzieciom zabawę ruchową - do wyboru lub kilka zabaw: 1. <u>“Ojciec Wirgiliusz”</u> Dzieci stają w kole, w rytm piosenki idziemy dookoła. Jedno dziecko stoi w środku koła. Na słowa “Róbcie	Zabawa ruchowa		Dłuższe opisy zabaw Pierścień http://www.akademia.kolberga.pl/project/pierścien/ Zając http://www.akademia.kolberga.pl/project/za

		wszystko, co i ja” pokazuje jakiś gest, który pozostałe dzieci powtarzają. Nagranie zabawy + melodia piosenki: https://www.youtube.com/watch?v=iW6i0qQJDxA <i>Ojciec Wirgiliusz uczył dzieci swoje, A miał ich wszystkich sto dwadzieścia troje, Hejże dzieci, hejże ha Róbcie wszystko, co i ja ...</i> 2. <u>“Kraży pierścień”</u> Stajemy w kole. Na szerokim sznurku /lince przewleczony jest pierścionek. Wszystkie dzieci trzymają sznurek i przesuwają po nim pierścionek, podając kolejnym dzieciom. Jedno dziecko stoi w środku koła, jego zadaniem jest odgadnąć, gdzie jest pierścionek. Dzieci mogą sobie również podawać pierścionek lub dowolny mały przedmiot z rączki do rączki bez sznurka, ale może wtedy łatwiej spaść.			jac/

		<i>Oj krąży pierścień krąży, wokoło siebie chodzi. A kto go dostanie, a kto go dostanie, to niech się z tym nie zdradzi.</i> Nagranie zabawy z Małego Kolberga + melodia piosenki: https://www.youtube.com/watch?v=vS4EfDXcdN8 3. <u>Zajac</u> Każde dziecko ma ułożone przed sobą skrzyżowane dwa patyki (mogą być kredki). Przeskakuje przez patyki w rytm piosenki: <i>Tam za góreczką, siedział zajac Tak nóżkami przebierają I ty zajac i ja zajac Tak nóżkami przebierając I ja bym tak przebierała Żeby takie nóżki miała Jak ten zajac!</i> Nagranie zabawy z Małego Kolberga https://www.youtube.com/watch?v=U5zmoNotlwc + melodia piosenki: https://www.youtube.com/watch?v=trUdmepfkyw			

		4. Jaworowi ludzie Tutaj dokładny opis + nagranie zabawy + piosenka: http://www.akademiakolberga.pl/project/jaworowi-ludzie/			
Podsumowanie	2 minuty	Osoba prowadząca pyta się dzieci, która zabawa im się najbardziej podobała. Może też poprosić dzieci, aby: “Jak wrócicie do domu to zastanówcie się czy macie jakieś przedmioty w domu, które można użyć do zabawy, a które nie są typowymi zabawkami.” Osoba prowadząca może podpowiedzieć, że tym mogą być patyczki, kamyczki, łyżki, garnki itp. Osoba prowadząca może pokazać dzieciom fragment animacji o samodzielnym wykonaniu zośki - jako inspirację do pracy w domu.			Uwaga do osoby prowadzącej: chodzi o nieoczywiste przedmioty, którymi można się bawić, które nie są “typowymi” zabawkami. Osoba prowadząca może zajrzeć do “Zeszytu zabaw i łamigłówek od babci i dziadka” - https://issuu.com/pracowniaetnograficzna/docs/zeszyt_cwiczen_web (ku inspiracji). Animacja: https://www.youtube.com/watch?v=XHsRjiMJ7yc